

Een God die ziet.

In Genesis 16:13 lijkt Hagar verbaasd te zijn dat er naar haar omgezien wordt als zij weggevlucht is bij haar meesteres Saraï vandaan. En het is niet zomaar iemand die zich haar lot aantrekt, nee het is God zelf die naar haar omziet.

Zij spreekt in dit vers de volgende woorden: *U bent een God van het zien.*

Verder in het vers zegt ze: *God die naar mij heeft omgezien.*

De uitdrukkingen ‘*van het zien*’ en ‘*die naar mij heeft omgezien*’ klinken in het Nederlands nogal verschillend, maar in het Hebreeuws staan dezelfde letters, namelijk een resh, een aleph en een jod. En ook de klinkers erbij zijn precies gelijk. Alleen de eerste keer staat er een korte ‘ò’ en de tweede keer een ‘oo’.

De betekenis van de tweede vorm lijkt wel duidelijk. Het is een werkwoordsvorm, een deelwoord van ‘*raàh*’, zien, met een persoonsvorm erachter. De vertaling kan daarom zijn: *De ziende van mij*, of: *Degene die mij ziet*. En de jod erachter ‘*roo`i*’ betekent ‘mij’. De vertaling kan dan zijn: *Hij die mij ziet*.

De eerste vorm is veel lastiger te duiden. De exegeten en vertalingen die deze twee vrijwel identieke vormen op een gelijke wijze willen weergeven gaan voorbij aan de nuancering van de Masoreten. Omdat de Masoreten deze beide vormen verschillend weergeven door de klinkertekens zullen ze er dan ook een verschillende betekenis aan hebben willen geven.

De oplossing ligt volgens mij hierin dat ‘*roï*’ een naamwoord is, en ‘*rooï*’ een deelwoord ‘*ziende*’ + ‘*mij*’. De klanken van ‘*roï*’ komen overeen met andere woorden zoals ‘*cholí*’, dat gewoon ‘*ziekte*’ betekent, en níet ‘*mijn ziekte*’.

Op grond hiervan meen ik te kunnen concluderen dat Hagar haar uitspraak begint met een algemene uitspraak over een eigenschap van God: Hij is een God die ziet (en niet blind en doof is als de afgoden). Maar ze eindigt met de uitspraak dat Hij een God is die háár ziet, die persoonlijke aandacht heeft voor háár.

God ziet niet alleen situaties, maar hij is een God die persoonlijk aandacht heeft voor de enkeling, en met name voor degene die in de maatschappij niet meetelt.

Lukas de Grootte, Maart 2025